

قضات دیوان عالی، سرنوشت نخست‌وزیر پاکستان را رقم می‌زنند

عمران خان علیه ژنرال‌ها

انحلال پارلمان را صادر کند. مخالفت او با قانون اساسی پاکستان، فعلا سرکوب خواهد شد؛ اما او تشکیلات قدرت در این کشور را تهدید کرده که حتی خروجش از قدرت، نه‌تنها آرامش را بر این کشور حکمفرما نخواهد کرد، بلکه تهدید بزرگ‌تری هم ایجاد خواهد شد. عمران خان آماده است تا مانند سامسون از کارت‌ها و نقاط قوت خود برای تضعیف رقبا استفاده کند؛ اما در گام اول باید با دادگاه عالی پاکستان مقابله کند که اعلام کرده قانونی بودن اقدام غیرمنتظره عمران خان برای جلوگیری از رای پارلمان علیه وی و سپس دعوت به برگزاری انتخابات عمومی زودهنگام را مورد بررسی قرار می‌دهد. احتمالات پیش‌رو درمورد رای دادگاه عالی می‌تواند تأیید یا مخالفت با تصمیم عمران خان و برگرداندن رای او مبنی بر انحلال پارلمان و برگزاری انتخابات زودهنگام باشد. همچنین دادگاه عالی ممکن است با نظر عمران خان مخالفت کرده ولی با انجام انتخابات زودهنگام موافقت کند. عدم مداخله دادگاه عالی هم یکی دیگر از احتمالات مطرح‌شده است. با این حال، تبعات تنش سیاسی ایجادشده، در خارج از پاکستان به دلیل

در دوران عهد عتیق، سامسون، شخصیت سرشناس کتاب مقدس، با قدرت عظیم خود توانست معبد داگون را ویران کند و دشمنانش که او را به اسارت گرفته بودند، کشت. به نظر می‌رسد امروز عمران خان، نخست‌وزیر پاکستان، خود را در نقش سامسون می‌بیند و مصمم به فروپاشی حکومتی است که تاکنون تحت سلطه ارتش پاکستان بوده است.

عمران خان که به واسطه قهرمانی در جام جهانی کریکت ۱۹۹۲ یک قهرمان ملی در پاکستان به شمار می‌آید، از پیروی از بسیاری اسلاف غیرنظامی خود که بدون سروصدا به دست ارتش قدرتمند پاکستان از قدرت برکنار شدند، خودداری کرده و فعلا در برابر نظامیان پاکستان ایستاده است. پیش از این، رهبران غیرنظامی پاکستان که از خواسته‌های ارتش سرپیچی کردند، عاقبت خود را در زندان، اعدام یا تبعید دیدند. باوجوداین، در جریان تقابل نخست‌وزیر پاکستان و ارتش و دیگر مخالفانش، نمی‌توان در کنار عمران خان ایستاد که مانع از رای عدم اعتماد مجلس ملی به خود شده و کار را به جایی رسانده که رئیس‌جمهور پاکستان دستور

از زمان به قدرت رسیدن عمران خان در پاکستان، جای پای پکن در پاکستان محکم‌تر شده و در این مسیر با ابتکار احیای جاده ابریشم، سلطه چین بر پاکستان که یکی از کشورهای این مسیر است نیز افزایش یافته است. اتحاد عمران خان با حکومت‌های مستبد شرق از جمله چین و روسیه و ایستادگی مقابل خواست ارتش و قانون اساسی پاکستان می‌تواند به قیمت پایان عمر سیاسی او تمام شود

پاکستان و شبه‌نظامیان طالبان سست شده است؛ اما اکنون که طالبان در افغانستان به قدرت بازگشته‌اند و به دلیل کمبود پول و انزوی بین‌المللی، با یک بحران اقتصادی و انسانی مواجه هستند، قطر را به جای پاکستان به‌عنوان مهم‌ترین شریک تجاری خود انتخاب کرده‌اند.

«لیزا کورتیس»، مدیر برنامه امنیتی هند و اقیانوس آرام در اندیشکده «نیو امریکن» می‌گوید: «ما دیگر به پاکستان به‌عنوان مجرای ارتباط با طالبان و کنترل آنها نیاز نداریم. اکنون قطر این نقش را بازی می‌کند».

در ماه‌های گذشته تنش بین طالبان و ارتش پاکستان که چندین نفر را در درگیری مرزی افغانستان و پاکستان از دست داده‌اند، افزایش یافته است. پاکستان از طالبان می‌خواهد برای سرکوب گروه‌های افراطی تر تلاش بیشتری کند و نگران است که این گروه‌ها، خشونت را در پاکستان گسترش دهند.

در این میان، عمران خان که رابطه‌ای نزدیک با حکومت‌های چین و روسیه دارد، طبیعتا علاقه چندانی به حقوق بشر از خود نشان نمی‌دهد و از زمانی که این گروه بر افغانستان حاکم شده‌اند، انتقاد چندانی به نقض حقوق بشر از سوی طالبان در افغانستان نکرده است.

چین

از زمان به قدرت رسیدن عمران خان در پاکستان، جای پای پکن در پاکستان محکم‌تر شده و در این مسیر با ابتکار احیای جاده ابریشم، سلطه چین بر پاکستان که یکی از کشورهای این مسیر است نیز افزایش یافته است. خان نیز همواره بر آنچه نقش مثبت چین در پاکستان خوانده، تأکید کرده است.

در سال‌های اخیر کریدور اقتصادی چین- پاکستان با سرمایه‌گذاری ۶۰ میلیارد دلاری که همسایگان پاکستان را به هم پیوند می‌دهد، عملا مفهوم‌سازی و زیر نظر دو حزب سیاسی پاکستان راه‌اندازی شد؛ اما اکنون هر دو حزب خواهان کناره‌گیری عمران خان از قدرت هستند. شهباز شریف، رهبر اپوزیسیون و جانشین احتمالی عمران خان، مستقیما به‌عنوان رهبر استان شرقی پنجاب پاکستان با مقام‌های چینی مذاکره و توافق‌هایی تجاری برای افزایش نفوذ و سرمایه‌گذاری چین در پاکستان امضا کرد. شهباز شریف شهرت زیادی در اجرای پروژه‌های زیربنایی

بزرگ دارد و از نمایش سیاسی دوری می‌کند. همین ویژگی‌ها باعث شده تا پکن نگاه مثبتی به شهباز شریف داشته باشد و در صورت کناررفتن عمران خان از قدرت، او را بهترین گزینه برای نخست‌وزیری پاکستان بداند.

هند

هند و پاکستان از زمان استقلال پاکستان از هند در سال ۱۹۴۷، سه بار با یکدیگر جنگ داشته‌اند که دو مورد از این درگیری نظامی بر سر منطقه مورد مناقشه کشمیر که اکثریت مسلمانان آن را تشکیل می‌دهند، بوده است. درباره هند هم مانند افغانستان، این ارتش پاکستان است که سیاست اسلام‌آباد را کنترل می‌کند و اکنون تنش‌ها در امتداد مرزهای دو کشور به پایین‌ترین میزان خود در حدود دو سال اخیر رسیده است.

با این حال به دلیل بی‌اعتمادی عمیق دهلی‌نو و اسلام‌آباد نسبت به طیف وسیعی از موضوعات دوجانبه، سال‌هاست هیچ مذاکره رسمی دیپلماتیکی بین رقبا انجام نشده است. یکی از تنش‌های اخیر به وضعیت اقلیت مسلمان در هند مربوط می‌شود که انتقاد شدید عمران خان از نارندرا مودی، نخست‌وزیر هند را در پی داشت. «کاران تاپار»، تحلیلگر سیاسی هندی که روابط هند و پاکستان را زیر نظر دارد، به روتیز می‌گوید: «ارتش پاکستان می‌تواند بر یک دولت غیرنظامی جدید در اسلام‌آباد فشار بیاورد تا آتش‌بس موفق در کشمیر همچنان ادامه یابد». در همین حال، ژنرال «قمر جاوید باجووا»، فرمانده ارتش پاکستان، اخیرا گفته کشورش آماده است در صورت موافقت هند، در کشمیر پیشروی کند.

ایالات متحده

با توجه به تمرکز جو بایدن، رئیس‌جمهوری ایالات متحده، بر جنگ اوکراین و مذاکرات هسته‌ای با ایران، بسیار بعید است تحولات سیاسی اخیر در پاکستان به اولویتی برای کاخ سفید تبدیل شود؛ مگر اینکه این تنش داخلی به ناآرامی‌های گسترده یا افزایش تنش پاکستان با هند منجر شود. «رابین رافل»، دستیار سابق وزیر خارجه آمریکا در آسیای جنوبی می‌گوید: «در شرایط فعلی، واشنگتن توجه چندانی به اسلام‌آباد ندارد. کاخ سفید در حال دست‌وپیچ نرم‌کردن با چالش‌های متعددی است و پاکستان می‌تواند آخرین موضوعی باشد که واشنگتن سراغش می‌رود و این امر می‌تواند خیر خوبی برای چین باشد که از انفعال کاخ سفید برای تأمین منافع خود استفاده کند. با توجه به اینکه ارتش پاکستان کنترل پشت پرده خود را بر سیاست‌های خارجی و امنیتی این کشور و موضوعات کلیدی شامل افغانستان، هند و سلاح هسته‌ای پاکستان حفظ می‌کند، سرنوشت عمران خان چیزی نیست که توجه چندانی را در کاخ سفید به خود جلب کند».

سفر اخیر عمران خان به مسکو نیز یکی دیگر از مسائلی است که باعث افزایش تنش میان واشنگتن و اسلام‌آباد شده است. نخست‌وزیر پاکستان در حالی به روسیه سفر کرد که جامعه بین‌الملل کمیتهی گسترده را برای تحت فشار قراردادن ولادیمیر پوتین، رئیس‌جمهوری روسیه، به دلیل حمله به اوکراین شکل داد؛ اما عمران خان که عمر سیاسی خود را به رابطه پاکستان با چین و روسیه گره زده، با انجام این سفر شاید عمر سیاسی خود را پایان یافته ببیند.

ریموند ویل

RAYMOND WEIL
GENEVE

maestro collection

SARMAN Co.

No. 1832, Dr. Shariati St., Next to Pol-E-Roomi, Tehran - Iran